

Regeringens skrivelse

2010/11:54

Redogörelse för verksamheten inom Europarådets
ministerkommitté m.m. år 2009 samt första halvåret
2010

Skr.
2010/11:54

Regeringen överlämnar denna skrivelse till riksdagen.

Stockholm den 16 december 2010

Fredrik Reinfeldt

Carl Bildt
(Utrikesdepartementet)

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen redogör regeringen för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté m.m. år 2009 samt första halvåret 2010.

1	Det svenska ordförandeskapet i EU hösten 2009.....	3
2	Val av ny generalsekreterare.....	4
3	Koncentration på kärnområden och fortsatta reformer.....	4
3.1	Generalsekreterarens reformarbete.....	4
3.2	Ikraftträdande av Lissabonfördraget.....	5
3.2.1	EU:s anslutning till Europakonventionen.....	6
3.3	Reformeringen av övervakningssystemet enligt Europakonventionen.....	6
3.3.1	Protokoll nr 14 till Europakonventionen.....	7
3.3.2	Interlakendeklarationen.....	7
4	Samarbete med parlamentariska församlingen och kongressen.....	8
5	Konflikten mellan Ryssland och Georgien.....	9
6	Övergripande frågor år 2009-2010.....	9
6.1	Mänskliga rättigheter.....	9
6.1.1	Europadomstolens dömande verksamhet och ministerkommitténs övervakning.....	9
6.1.2	Europarådets kommissarie för mänskliga rättigheter.....	12
6.1.3	Barns rättigheter.....	12
6.1.4	Rättigheter för personer med funktionsnedsättning.....	13
6.1.5	Våld mot kvinnor.....	13
6.1.6	Jämställdhet.....	13
6.1.7	Frågor om rättigheter för homosexuella, bisexuella och transpersoner (hbt).....	14
6.1.8	Rasism och intolerans.....	14
6.1.9	Nationella minoriteter.....	14
6.1.10	Romers rättigheter.....	14
6.2	Ett utökat samarbete om demokratifrågor.....	15
6.2.1	Demokratiforum.....	15
6.2.2	Venedigkommissionen.....	15
7	Relationer till andra länder och internationella organisationer.....	17
7.1	Vitryssland.....	17
7.2	Kosovo.....	17
7.3	Bosnien och Hercegovina.....	17
7.4	Europeiska unionen.....	18
7.5	Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE).....	19
7.6	Förenta nationerna.....	20
8	Europarådets budget.....	21
	Bilaga 1: Förteckning över ett urval av de grupper och kommittéer som bereder ärenden åt ministerkommittén samt förkortningslista.....	22
	Bilaga 2: Förteckning över medlems- och kandidatländer samt observatörländer.....	27
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 16 december 2010.....	28

1 Det svenska ordförandeskapet i EU hösten 2009

Sveriges EU-ordförandeskap kom i flera avseenden att fokusera på uppföljningen av det arbete som bedrivits under det svenska ordförandeskapet i Europarådets ministerkommitté under perioden maj till november 2008. Det innebar en betoning på policyutveckling och insatser inom Europarådets kärnområden – respekt för MR-normer, demokrati och rättsstatens principer – i linje med besluten vid toppmötet i Warszawa 2005. Det inkluderade också Europarådets rättsstatsbistånd till öst- och centraleuropeiska medlemsländer samt till Turkiet och Ryssland.

I syfte att stärka EU-samordningen och därigenom ge EU27 en tydligare profil och verka pådrivande i ministerkommittén förhandlades under det svenska ordförandeskapet betydligt fler EU-deklarationer och uttalanden än vad som normalt är fallet. Ämnesmässigt omfattade dessa genomförandet av val i Europarådets medlemsländer och i Kosovo, konflikten Ryssland – Georgien, relationen Turkiet – Armenien, och situationen i Moldavien. Dessutom behandlades MR-situationen i Ryssland med tyngdpunkt på norra Kaukasien, mord på MR-försvare och stöd för enskilda organisationers MR-verksamhet samt ratificeringen av tilläggsprotokoll nr 14 till konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (effektivisering av Europadomstolens arbete). För första gången antogs EU-positioner om reformer för en effektivare tillämpning av Europakonventionen med hänvisning till Interlakenprocessen samt i en rad reform- och budgetfrågor. Uttalanden på tematiska områden gjordes angående dödsstraffets avskaffande, yttrande-, medie- samt religionsfrihet, barns rättigheter samt terrorism.

Genom att åstadkomma en starkare EU-profil i ministerkommittén kunde den politiska dialogen med EU intensifieras under perioden vilket bland annat illustreras av möten mellan Europarådets nye generalsekreterare Torbjörn Jagland och EU-kommissionens ordförande José Manuel Barroso samt med EU:s höga representant för utrikesfrågor och säkerhetspolitik och vice ordförande för EU-kommissionen Catherine Ashton. Man enades om att upprätthålla nära och regelbundna kontakter samt att utveckla samarbetet bland annat i frågor om de mänskliga rättigheterna.

Det svenska ordförandeskapet i EU sammanföll också med valet av Torbjörn Jagland som ny generalsekreterare samt ikraftträdandet av Lissabonfördraget.

2 Val av ny generalsekreterare

Mandatet för generalsekreteraren Terry Davis gick ut den 31 augusti 2009. Processen att välja en ny generalsekreterare inleddes under det svenska ordförandeskapet i ministerkommittén hösten 2008. Det är regeringarna i Europarådets 47 medlemsländer som nominerar kandidater till generalsekreterarposten. Den parlamentariska församlingen utser generalsekreteraren genom val.

Vid Europarådets 119:e ministermöte den 12 maj 2009 antogs en resolution varigenom två kandidater nominerades till den parlamentariska församlingen enligt de nya kriterier som tagits fram i den rapport som Luxemburgs premiärminister Jean-Claude Juncker utarbetat 2006 på uppdrag av toppmötet i Warszawa 2005. I rapporten föreslog han att generalsekreteraren borde vara en europeisk väl känd person med tidigare erfarenhet som stats- eller regeringschef och med ett starkt mandat från medlemsländerna. På så vis skulle Europarådets ställning i förhållande till EU stärkas. De nya nomineringskriterierna gav upphov till en diskussion mellan ministerkommittén och den parlamentariska församlingen. Under det slovenska ordförandeskapet i ministerkommittén (maj-november 2009) kunde en konstruktiv dialog mellan Europarådets institutioner återupptas. Resultatet blev en serie överenskomna åtgärder i syfte att stärka dialogen och samarbetet. Valet av generalsekreterare förrättades vid den parlamentariska församlingens höstsession. Den 29 september 2009 valdes Thorbjörn Jagland, tidigare stats- och utrikesminister i Norge, till generalsekreterare med 165 av 245 röster (i konkurrens med den polske kandidaten Włodzimierz Cimoszewicz).

3 Koncentration på kärnområden och fortsatta reformer

3.1 Generalsekreterarens reformarbete

Europarådets nye generalsekreterare Thorbjörn Jagland valdes bland annat mot bakgrund av sina uttalade reformsträvanden. Den 20 januari 2010 lade han fram sina förslag rörande organisationsutveckling och reformer. Han pekade på att Europarådet utgjorde en del av det bredare europeiska säkerhetsbegreppet och hade en särskild roll att verka för och utveckla demokratisk säkerhet och stabilitet. Argumenten härför var att organisationen är den enda verkligt paneuropeiska organisationen, utför ett icke-politiskt och expertorienterat arbete baserat på europeiska värderingar om de mänskliga rättigheterna och demokratiska principer, är den enda organisationen med exekutivt mandat och med verktyg att övervaka efterlevnaden av de bindande åtaganden som görs, samt har bred tillgång till kunskap och information. Den första fasen av

reformprocessen skulle vila på fyra pelare: bättre styrning, operationella frågor, strukturer samt Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna.

Vid ministerkommittémötet på ställföreträdnivå (ställföreträdarkommittémöte) den 21 april 2010 presenterade generalsekreteraren sina förslag till prioriteringar för 2011, vilket inkluderade ett nytt budgetprogram, samt även förslag rörande organisationens externa närvaro (utanför Strasbourg). Processen hade föregåtts av konsultationer med medlemsländerna. Reformerna planeras vara genomförda till 2014 då Jaglands mandatperiod går ut. Processen vilar på två ben: en politisk och en administrativ reform. Den politiska reformen syftar till att organisationen skall fokusera på de områden inom vilka den har genomslag, mervärde och relevans. Det inkluderar bland annat EU:s anslutning till Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna, fortsatt reformering av Europadomstolen, MR-kommissionen, den externa närvaron samt en målinriktad verksamhet i fält. För att åstadkomma önskade resultat måste Europarådet vara innovativt och samarbeta med regeringar, internationella organisationer och det civila samhället. De strukturella förändringarna väntas följa på den politiska reformen. Den administrativa reformen är inriktad på ett balanserat budgetprogram med tillhörande administrativa procedurer. Personalkostnaderna skall minska för att skapa rörlighet, flexibilitet och effektivitet inom organisationen. Vidare föreslås ett närmande mot flerårsbudgetar och en reserv för oförutsedda händelser med resurser som snabbt kan sättas in vid en kris eller konflikt.

Vid ställföreträdarkommittémötet den 5 maj 2010 gavs stöd åt generalsekreterarens prioriteringar för 2011. Vidare underströks vikten av att hålla nere personalkostnaderna. Fortsatta budgetdiskussioner följde under sommaren med inriktning på ytterligare besparingar, inklusive beslut den 30 juni om att medlemsstaternas totala bidrag till den ordinarie budgeten för 2011 skulle uppgå till 211 449 200 euro.

Vid Europarådets 120:e ministermöte den 11 maj 2010 gavs starkt och brett stöd för den reformprocess som initierats av generalsekreteraren. Särskilt betonades vikten av att stärka Europarådets närvaro i fält, öka organisationens effektivitet, flexibilitet och relevans samt att stärka organisationens övervakningsmekanismer. Ministerkommittén beslutade att notera generalsekreterarens rapport om genomförandet av reformprocessen.

Den 7 juli beslutade ställföreträdarkommittén att anta en resolution om statusen för Europarådets kontor, med undantag för en paragraf i resolutionen som gäller direktiv (*Terms of Reference*) för kontor i medlemsländer och icke-medlemsländer. Denna paragraf antogs vid möte i ställföreträdarkommittén den 16 september 2010.

3.2 Ikraftträdande av Lissabonfördraget

Lissabonfördraget (art. 6 p 2) anger att EU ska ansluta sig till den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen). Efter Rysslands ratificering av Protokoll 14 till Europakonventionen i februari 2010 trädde protokollet i kraft den 1 juni 2010. Protokollet (art. 17 p 2) medger

att EU får ansluta sig till konventionen genom att ge den nödvändiga rättsliga grunden för detta.

Skr. 2010/11:54

3.2.1 EU:s anslutning till Europakonventionen

Genom Lissabonfördraget uppstod alltså en skyldighet för EU att ansluta sig till Europakonventionen. Så snart fördraget hade trätt i kraft uppmanades kommissionen av Europeiska rådet att skyndsamt lägga fram ett förslag om anslutningen. Omedelbart därefter inleddes under Sveriges EU-ordförandeskap informella diskussioner om förutsättningarna för anslutningen. EU-kommissionen presenterade i mars 2010 ett förslag till förhandlingsmandat om anslutningen. Mandatet för förhandlingarna beslutades vid rådet för rättsliga och inrikes frågor (RIF-rådet) i juni 2010. För EU:s del kommer förhandlingarna med Europarådet att skötas av EU-kommissionen. EU-kommissionen ska dock samråda med en särskild kommitté som utsetts av rådet. På Europarådets sida kommer förhandlingarna att drivas av styrkommittén för mänskliga rättigheter (Comité Directeur pour les Droits de l'Homme - CDDH). Det inledande arbetet på Europarådets sida kommer dock att skötas av en informell arbetsgrupp som har fått CDDH:s uppdrag att utforma förslag till avtalslösningar för anslutningen. Gruppen består av fjorton medlemmar, sju från EU:s medlemsstater (Finland, Frankrike, Tyskland, Lettland, Nederländerna, Rumänien och Storbritannien) och sju från övriga medlemsstater i Europarådet (Albanien, Armenien, Kroatien, Norge (ordförande), Ryssland, Schweiz och Turkiet). Gruppens mandat är begränsat och innefattar inte själva förhandlingsmandatet, som ligger hos CDDH. Samtalen inleddes den 6–7 juli 2010.

Den tidtabell som har presenterats innebär att förhandlingarna ska vara klara inom ett år. Det förutses för närvarande att det kommer att genomföras tre förhandlingsrundor till utgången av år 2010. EU-kommissionen har förklarat att den kommer att informera medlemsstaterna om förhandlingarna både före och efter dessa rundor. Detta kommer att ske i rådsarbetsgruppen för grundläggande rättigheter, som utgör den särskilda kommitté med vilken EU-kommissionen ska samråda under förhandlingarna. De två frågor som kan förväntas hamna i fokus under förhandlingarna är dels frågan om hur principen om föregående intern kontroll och EU-domstolens exklusiva tolkningsrätt när det gäller unionsrätten ska värnas, dels frågan om att inrätta en mekanism för att möjliggöra att EU respektive medlemsstaterna blir medsvarande i mål mot EU:s medlemsstater som rör unionsrätten.

3.3 Reformeringen av övervakningssystemet enligt Europakonventionen

Det är i år 60 år sedan den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen) antogs. Konventionen och dess övervakningssystem har fått en allt större betydelse för skyddet av mänskliga rättigheter i Europa. Ett stort problem som hotar att allvarligt försvaga detta skydd är den ökande tillströmningen av klagomål till

Europadomstolen och det växande antal mål som domstolen har att hantera. Vid årsskiftet 2009/2010 uppgick antalet klagomål under behandling hos Europadomstolen till ca 120 000. Målbalansen ökar kontinuerligt. Även Europarådets ministerkommitté, som övervakar att medlemsstaterna verkställer Europadomstolens fällande domar, har med åren fått en allt tyngre arbetsbörda. För att komma till rätta med problemen pågår sedan länge ett reformarbete, som syftar till både att effektivisera övervakningssystemet och att få medlemsstaterna att fullt ut respektera sina åtaganden enligt Europakonventionen.

3.3.1 Protokoll nr 14 till Europakonventionen

En viktig del i reformarbetet utgörs av ändringsprotokoll nr 14 till Europakonventionen, som bland annat innebär en effektivisering av förfarandet hos Europadomstolen. Protokollet, som antogs 2004, hade ännu inte trätt i kraft när Sverige blev ordförande i Europarådets ministerkommitté 2008, eftersom en medlemsstat (Ryssland) inte hade ratificerat det. I väntan på att protokollet skulle träda i kraft tog Sverige därför ett initiativ som syftade till att göra det möjligt för Europadomstolen att tillämpa de för dess funktion mest centrala bestämmelserna i protokollet i förhållande till de stater som medgav det. Resultatet av detta initiativ blev två rättsligt sett likvärdiga, alternativa lösningar som gav en valmöjlighet till staterna – protokoll 14a till Europakonventionen, ett sedvanligt ändringsprotokoll, och en statspartsöverenskommelse om provisorisk tillämpning av vissa bestämmelser i protokoll 14. Sverige ratificerade protokoll 14a i december 2009. Protokollet trädde i kraft i förhållande till Sverige den 1 januari 2010 och kunde därmed börja tillämpas i svenska mål.

I februari 2010 ratificerade Ryssland protokoll 14, som därmed kunde träda i kraft i sin helhet i förhållande till samtliga medlemsstater den 1 juni 2010. Protokollet innehåller flera processuella ändringar som ökar Europadomstolens effektivitet. Bland annat ges behörighet till en respektive tre domare att avgöra mål i enklare fall där det tidigare har krävts tre respektive sju domare. Protokollet innehåller även en ny grund för att avvisa klagomål. Det har dock länge stått klart att det behövs ytterligare åtgärder för att säkerställa övervakningssystemets effektivitet i framtiden.

3.3.2 Interlakendeklarationen

Under det schweiziska ordförandeskapet i Europarådets ministerkommitté hölls i februari 2010 en högnivåkonferens i Interlaken, Schweiz, om Europadomstolens framtid. Konferensen, där samtliga medlemsstater var representerade på hög nivå, antog en deklARATION med en handlingsplan (Interlakendeklarationen) som har gett ny kraft åt reformarbetet. I deklARATIONEN framhålls betydelsen av den enskildes rätt att vända sig till Europadomstolen när hans eller hennes rättigheter enligt Europakonventionen inte har respekterats på nationell nivå. Samtidigt understryks att det i första hand är medlemsstaterna som ansvarar för att den enskilde tillförsäkras sina rättigheter enligt konventionen.

Europadomstolens roll är endast subsidiär. Medlemsstaterna är bland annat skyldiga att se till att det finns effektiva nationella rättsmedel, att nationell lagstiftning är förenlig med konventionen, att nationella domare och andra berörda yrkeskategorier har tillräckliga kunskaper om konventionen och Europadomstolens praxis samt att domstolens domar verkställs snabbt och effektivt. Senast i slutet av 2011 ska medlemsstaterna informera ministerkommittén om hur de har genomfört relevanta delar av Interlakendeklarationen. I deklarationen fastslås också att ministerkommittén ansvarar för att åtgärder som inte kräver ändringar i Europakonventionen genomförs senast i juni 2011. Vidare gäller att förslag till åtgärder som kräver ändringar i konventionen ska föreligga senast i juni 2012.

Ministerkommittén har tillsatt en arbetsgrupp som ska styra reformarbetet (GT-SUIVI.Interlaken). Vidare har den gett mandat till styrkommittén för mänskliga rättigheter (CDDH) att utarbeta förslag till såväl åtgärder som inte kräver konventionsändringar som åtgärder som kräver sådana ändringar. Bland de senare nämns särskilt en ny filtreringsmekanism inom Europadomstolen och möjlighet att på ett enklare sätt ändra konventionsbestämmelser av organisatorisk karaktär. CDDH och dess underkommittéer påbörjade arbetet under våren 2010. Sverige är starkt engagerat i reformarbetet och deltar aktivt i samtliga kommittéer. Förutom de frågor som särskilt nämns i mandatet diskuteras framför allt eventuellt införande av ansökningsavgifter för klaganden. Syftet är att minska antalet klagomål som är av det slaget att det inte råder någon tvekan om att de inte kan tas upp till prövning. Därtill diskuteras åtgärder för att minska behovet av att vända sig till Europadomstolen med s.k. repetitiva klagomål (det vill säga välgrundade klagomål som hänför sig till sådana rättsliga omständigheter där det redan finns fast praxis från Europadomstolen), regler för pilotdomsproceduren samt åtgärder för att förbättra staternas nominering av kandidater till befattningen som domare i Europadomstolen.

4 Samarbete med parlamentariska församlingen och kongressen

Samarbete och dialog med den parlamentariska församlingen utgjorde en viktig uppgift under år 2009 och första halvåret 2010. Som uppföljning av valet av Thorbjörn Jagland till ny generalsekreterare för organisationen inleddes hösten 2009 en process rörande översyn av valreglerna. Arbetet avslutades med att den parlamentariska församlingens ständiga utskott den 12 mars och ministerkommittén den 24 mars 2010 antog regler och procedurer för framtida val av generalsekreterare i form av ett gemensamt tolkningsuttalande.

Vidare har den parlamentariska församlingen och ministerkommittén kommit överens om att inte med automatik sammankalla den gemensamma kommittén (*Joint Committee*) vid varje session i den parlamentariska församlingen, utan endast när behov föreligger. Dessutom har utbytet mellan den parlamentariska församlingen och ministerkommittén ökat genom att dessa informerar varandra i enskilda

sakfrågor av gemensamt intresse genom inbjudan till medverkan i relevanta möten. Skr. 2010/11:54

Även om det formella ansvaret för genomförandet av mänskliga rättigheter ligger på nationell nivå är det på lokal och regional nivå som många av rättigheterna garanteras och tillhandahålls. Europarådets kongress för lokala och regionala myndigheter övergick under perioden från ett årligt möte till två sessioner per år, en på våren och en på hösten. Sveriges kongressledamöter har varit drivande i frågan. Syftet är att öka kontinuiteten i arbetet, lyfta fram den politiska dimensionen och göra ledamöterna mer delaktiga. Lars O. Molin utsågs till rapportör för MR-frågor och presenterade sin rapport vid mötet i mars 2010. I rapporten finns exempel på olika metoder för att genomföra mänskliga rättigheter och på främjande insatser.

5 Konflikten mellan Ryssland och Georgien

Konflikten mellan Ryssland och Georgien står högt på ministerkommitténs dagordning sedan kriget i augusti 2008. Frågor som behandlas är MR-situationen i utbrytarregionerna Abchazien och Sydossetien och insatser från Europarådets institutioner, inklusive Europadomstolen och övervakningsmekanismerna. Detta kopplades till en genomgång av Rysslands och Georgiens åtaganden som medlemmar i Europarådet och hur dessa uppfyllts. Denna struktur i ministerkommitténs behandling av konflikten består två år senare, med skillnaden att det skett en begränsning av övervakningen till att enbart omfatta åtaganden som är direkt kopplade till konflikten samt att generalsekreterarens rapportering övergått till att ske två, mot tidigare fyra, gånger per år. Till bilden hör också MR-kommissariens täta besök i Georgien främst för utväxling av fångar mellan Tschinvali och Tbilisi samt för efterforskning av saknade personer.

6 Övergripande frågor år 2009-2010

6.1 Mänskliga rättigheter

6.1.1 Europadomstolens dömande verksamhet och ministerkommitténs övervakning

De till Europakonventionen anslutna staterna är underkastade Europadomstolens jurisdiktion. Att verkställa Europadomstolens domar är av stor betydelse och utgör en väsentlig del i den europeiska mekanismen för att skydda de mänskliga rättigheterna. Ministerkommittén har en viktig roll i att övervaka att domarna verkställs.

Under 2009 meddelade Europadomstolen 1 625 domar. Dessutom meddelade Europadomstolen drygt 33 000 beslut, varigenom klagomål avvisades eller avskrevs. Störst antal fällande domar meddelades mot

Turkiet (341), Ryssland (210), Rumänien (153), Ukraina (126) och Polen (123). Antalet nytilkomna mål under 2009 som har överlämnats till beslutande enhet uppgick till drygt 57 000. Tillströmningen av nya klagomål har fortsatt under 2010. Vid årsskiftet 2009/2010 hade Europadomstolen ca 120 000 klagomål att ta ställning till. Det kan förutses att detta antal kommer att ha ökat väsentligt vid kommande årsskifte.

Avgöranden mot andra stater

Bland de många avgöranden som Europadomstolen har meddelat under 2009 och första halvåret 2010 finns 27 domar meddelade av domstolen i stor sammansättning ("Grand Chamber"). Bland dessa kan nämnas följande. I *Varnava m.fl. mot Turkiet*, som rörde försvinnanden under 1974 års konflikt på norra Cypern, fann Europadomstolen pågående kränkningar av bland annat rätten till liv enligt artikel 2 och förbudet mot omänsklig och förnedrande behandling enligt artikel 3. I *Oršuš m.fl. mot Kroatien* fann Europadomstolen att segregationen av romska barn i den obligatoriska skolan utgjorde diskriminering i strid med konventionen. I målet *Sejdić och Finci mot Bosnien och Hercegovina* hade klagandena inte haft rätt att kandidera till ledamot av parlamentet eller till presidentskapet, eftersom den ene var rom och den andre var jude. Även här kom Europadomstolen fram till att förbudet mot diskriminering hade kränkts. I *Kononov mot Lettland* fann Europadomstolen att en dom meddelad av lettisk domstol mot klaganden avseende krigsförbrytelser under andra världskriget inte stred mot artikel 7 i konventionen, som bland annat innebär en rätt att inte straffas för en gärning som inte utgjorde ett brott då den begicks. I målet *Gäfgen mot Tyskland* ansågs hot om våld mot en misstänkt för att förmå honom röja vistelseorten för ett bortrövat barn stå i strid med förbudet mot omänsklig behandling i artikel 3 i konventionen.

Bland de avgöranden som under den aktuella perioden meddelats av en kammare kan nämnas den uppmärksammade domen i målet *Rantsev mot Cypern och Ryssland*. Båda staterna fälldes för brott mot förbudet mot slaveri och tvångsarbete i artikel 4, eftersom de försummat att skydda en ung rysk kabaréartist mot människohandel. Cypern fälldes dessutom för kränkning av rätten till liv enligt artikel 2 och rätten till frihet och säkerhet enligt artikel 5. Av intresse är även kammardomen i målet *Ruotsalainen mot Finland*, där Europadomstolen fann att Finland hade kränkt dubbelstraffningsförbudet i artikel 4 i protokoll 7 eftersom klaganden hade påförts två sanktioner i olika processer för i stort sett samma skatteförseelse avseende motorfordonsbränsle. Till stöd för bedömningen låg den nya praxis som i början av 2009 hade utvecklats av stora kammaren i målet *Zolotukhin mot Ryssland*.

Bland andra mål som är av allmänt intresse kan nämnas *Al Saadoon mot Storbritannien* där Storbritannien ansågs ha kränkt tortyrförbudet i artikel 3 i konventionen genom att ha överlämnat fångar tagna i Irak till irakiska myndigheter utan krav på garantier mot tortyr och omänsklig behandling, målet *S och Marper mot Storbritannien* som rör frågan om lagring på obestämd tid av fingeravtryck, biologiska prover och DNA-profiler av personer misstänkta men inte dömda för brott, vilket ansetts stå i strid med skyddet för privatlivet i artikel 8 i konventionen. Av

allmänt intresse är också målet *Demopoulos m.fl. mot Turkiet*, vari domstolen fastställt att den rätt till prövning i en särskild tribunal för hantering av skadeståndsanspråk för kränkningar av landrättigheter på norra Cypern, som inrättats av Turkiet för detta ändamål, utgör ett sådant rättsmedel som måste uttömmas innan ett klagomål kan prövas av domstolen.

I övrigt fortsätter tillströmningen av mål från forna Östeuropa. Flera mål rör olika former av polisövergrepp, otillfredsställande polisutredningar av sådana brott och otillfredsställande brottmåls- och civilprocesser. Ett antal rör frågor om yttrandefrihet och föreningsfrihet. Samma bild gäller i hög grad för Turkiet.

Verkställighet av domar mot andra stater

Ministerkommitténs övervakning av verkställigheten av Europadomstolens domar intensifierades under 2009 med en fortsatt stor måltillströmning. Under perioden januari 2010 till oktober 2010 har 180 nya domar överlämnats till ministerkommittén.

Bland de mål som är under handläggning i ministerkommittén rör flera krav på inrättande av effektiva rättsmedel för att förhindra uppreppning av konstaterade konventionsbrott, brister i den nationella processen och långa handläggningstider. Några mål bland annat mot Kroatien och Slovakien rör övergrepp och diskriminering mot romer. En oroande tendens är att en del stater valt att inte respektera domstolens begäran om verkställighetsstopp i utvisningsmål i avvaktan på domstolens prövning av klagomålet i sak. Så är fallet med mål som rör Italien – utvisning till Tunisien – Slovakien, Spanien och Ryssland. I sådana fall har domstolen regelmässigt fastställt brott mot artikel 34, som reglerar skyldigheten för staterna att samarbeta med domstolen och inte förhindra utövandet av den individuella klagorätten.

Mål mot Sverige

Under 2009 kommunicerade Europadomstolen 27 nya mål med den svenska regeringen och 21 mål avslutades. Tre domar meddelades i mål mot Sverige under 2009. I målet *F.H.*, som gällde beslut om utvisning av en irakisk medborgare till hemlandet på grund av brott, kom Europadomstolen fram till att en verkställighet av utvisningsbeslutet inte skulle strida mot konventionen. I målet *Synnelius m.fl.*, där klagomålet rörde långsam handläggning av ett skattemål, skrev domstolen av målet till följd av en förlikning mellan regeringen och klagandena. I målet *Mendel* fann domstolen en kränkning av rätten till domstolsprövning avseende återkallelse av anvisning till den så kallade aktivitetsgarantin. Denna brist i vårt rättssystem har därefter åtgärdats genom ändringar i den aktuella förordningen och andra liknande förordningar.

Under första halvåret 2010 meddelade Europadomstolen tre domar avseende Sverige. I målet *R.C.* fann domstolen att en utvisning av klaganden till Iran skulle strida mot konventionen. Detta ledde till att klaganden beviljades uppehållstillstånd i Sverige. I målet *Handölsdalen Sami Village m.fl.* fälldes Sverige för kränkning av rätten till rättegång inom skälig tid. I den tredje domen, som gällde sociala myndigheters

6.1.2 Europarådets kommissarie för mänskliga rättigheter

Ministerkommitténs stöd till kommissarien för mänskliga rättigheter är entydigt och institutionens raska och stadiga framsteg sedan den inrättades 1999 har kontinuerligt fått beröm. Uppdraget innehas fortsatt av Tomas Hammarberg. MR-kommissarien arbetar oberoende, och hans oberoende ställning anses vara en styrka och en förutsättning för genomförandet av kommissariens uppdrag. Samarbete med institutioner utanför Europarådet är dock viktigt för uppdraget särskilt med EU, UNHCR (FN:s flyktingkommissarie) och OSSE (Organisationen för samarbete och säkerhet i Europa).

Under 2009 har mänskliga rättigheter för invandrare, kampen mot rasism och främlingsfientlighet, icke-diskriminering i allmänhet och barns rättigheter stått i fokus. Ministerkommittén har särskilt uppmärksammat MR-kommissariens aktiva åtgärder i december 2009 som ledde till frigivningen av tre georgiska tonåringar som på ett otillbörligt sätt hölls av de sydossetiska *de facto*-myndigheterna.

Kommissarien utför länderbesök med syfte att etablera en direkt dialog med berörda myndigheter. Efter besöken publiceras rapporter vilka innehåller slutsatser och rekommendationer. Samtliga 47 medlemsstater har besökts vilket bidragit till framtagandet av en övergripande strategi för bedömning av efterlevnaden av mänskliga rättigheter. Kommissarien genomför numera ämnesspecifika länderbesök, däribland regelbundna besök till romska bosättningar varefter rekommendationer har lämnats till nationella myndigheter. I sin rapportering har problematiken med segregerade skolor och undermålig undervisning särskilt lyfts fram. Vidare konstateras en ökad antiziganism och diskriminering i samband med migration av romer mellan vissa av Europarådets medlemsstater.

Samarbetet med ombudsmän och andra nationella MR-organisationer har utvecklats. Kommissarien har även tagit del av integreringsarbetet avseende mänskliga rättigheter i EU:s politik samt i arbetet inför EU:s anslutning till Europeiska konventionen om mänskliga rättigheter.

6.1.3 Barns rättigheter

Programmet *Building a Europe for and with Children* beslutades vid toppmötet i Warszawa i maj 2005. Under det svenska ordförandeskapet i ministerkommittén 2008 initierades arbetet med att ta fram en programstrategi för Europarådets arbete om barns rättigheter under de kommande tre åren. Strategin antogs i november 2008 och gäller för åren 2009-2011. Den fastställer tre prioriterade områden; förhindrande av våld mot barn, åstadkommandet av barnvänliga rättsprocesser och säkerställandet av barns deltagande i samhället. Strategin definierar också Europarådets roll i det europeiska samarbetet liksom rådets regionala ansvar i förhållande till FN. En rad möten och andra evenemang har hållits under 2009 och 2010 i strategins genomförande. Europarådets

Policy Guidelines on integrated national strategies for the protection of children from violence antogs av ministerkommittén i november 2009. Skr. 2010/11:54
Under 2009 tillsattes också en expertgrupp inom ramen för CDCJ med uppgift att ta fram riktlinjer för ett barnvänligt rättsväsende.

6.1.4 Rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Ett forum (CAHPAH), underställt Ministerkommittén, bildades 2007 för samordning av uppföljningen av handlingsplanen för att förbättra situationen för personer med funktionsnedsättning i Europa, 2006–2015. Sveriges har sedan dess aktivt arbetat för att Europarådets handlingsplan ska kunna användas som ett regionalt verktyg vid genomförandet av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Konventionen antogs av Generalförsamlingen i december 2006 och ratificerades av Sverige i januari 2009.

6.1.5 Våld mot kvinnor

Våld mot kvinnor var temat för en ministerkonferens i juni 2008 vid vilken enighet uppnåddes om utarbetande av en konvention i ämnet. En kommitté (Ad hoc Committee on preventing and combating violence against women and domestic violence - CAHVIO) presenterade en interimrapport om innehållet i en kommande konvention i juni 2009. Europarådets Ministerkommitté uppmanade i juli 2009 kommittén att fortsätta sitt arbete i enlighet med rapporten. Ett första konventionsutkast lades fram inför kommitténs tredje möte i december 2009 och ett sista möte med kommittén kommer att äga rum i november 2010. Sverige har aktivt deltagit i kommitténs arbete.

6.1.6 Jämställdhet

Europarådets 7:e jämställdhetsministerkonferens hölls den 24-25 maj 2010 i Baku, Azerbajdzjan. Ministerkonferensen beslutade anta en resolution: ”Bridging the gap between *de jure* and *de facto* equality to achieve real gender equality” och en handlingsplan för styrkommittén för jämställdhetsfrågor (Le Comité directeur pour l'égalité entre les femmes et les hommes - CDEG) med anledning av resolutionen. I handlingsplanen anges bland annat att CDEG ska arbeta med ”balanced participation of women and men in political and public decision making”, att tillsammans med andra styrkommittéer ta fram en handbok avseende att bekämpa könsstereotyper i medierna med hänsyn tagen till press- och yttrandefrihet, intensivifiera jämställdhetsintegreringsarbetet inom såväl Europarådet och dess olika organ som inom medlemsländerna samt utarbeta metoder att motverka diskriminering avseende särskilt invandrarkvinnor.

CDEG är också verksam i det pågående arbetet med att ta fram en konvention för att motverka mäns våld mot kvinnor.

Generalsekreterarens uppdrag att från och med 2009 utarbeta en årlig rapport om jämställdhetsarbetet ses som en betydelsefull åtgärd för att söka åstadkomma en sammanhängande policy på jämställdhetsområdet.

6.1.7 Frågor om rättigheter för homosexuella, bisexuella och transpersoners (hbt)

Hbt-frågor är prioriterade för den svenska regeringen. Inom ramen för samarbetet i Europarådet har Sverige haft en pådrivande roll för att ta fram och slutligt anta en rekommendation om skydd mot diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsöverskridande identitet eller uttryck. Rekommendationen antogs av ministerkommittén den 31 mars 2010. Det var första gången alla Europarådets medlems-stater enats om ett dokument som uttryckligen bekräftar hbt-personers rättigheter. De åtgärder som Sverige vidtagit under de senaste åren i syfte att stärka och förtydliga rätten till skydd mot diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsöverskridande identitet eller uttryck har därmed nått resultat.

6.1.8 Rasism och intolerans

Europeiska kommissionen mot rasism och intolerans (ECRI) arbetar bland annat med att granska och analysera situationen i de enskilda medlemsstaterna vad avser etnisk diskriminering, rasism och intolerans. På grundval av analysen utarbetar ECRI rapporter om varje enskilt land. Den fjärde omgången av landgenomgångar sker 2008-2012 (ett tiotal länder granskas årligen). Enligt planerna kommer Sverige att granskas år 2012. Under 2009 valdes den svenska representanten i ECRI till vice ordförande.

6.1.9 Nationella minoriteter

Arbetet vad gäller skydd för personer som tillhör nationella minoriteter sker främst i expertkommittén för frågor som rör nationella minoriteter (Comité d'experts du Conseil de l'Europe sur les questions relatives à la protection des minorités nationales - DH-MIN), som är en underkommitté till styrkommittén för mänskliga rättigheter (CDDH). Inför år 2009 omvaldes Sveriges representant i DH-MIN till uppdraget som vice ordförande i expertkommittén. Under året har kommittén bland annat ägnat sig åt frågan om nationella minoriteters möjlighet till delaktighet och tillgång till nya medier. Sverige har ratificerat Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter (ramkonventionen) och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk (minoritetsspråkskonventionen) och rapporterar därför periodiskt om genomförandet av konventionerna till Europarådet.

6.1.10 Romers rättigheter

Specialistgruppen för romska frågor (le Comité d'experts sur les Roms et les Gens du voyage - MG-S-ROM) har till uppgift att bidra till en

långsiktig förbättring för Europas 10 till 12 miljoner romer. Gruppen fungerar som rådgivare åt ministerkommittén i frågor som gäller romer. Gruppen möts två gånger per år och arrangerar även inspektions- eller studieresor och rundabordssamtal. Under 2009 gjorde MG-S-ROM ett ställningstagande om bostadssituationen för romer i Europa samt en uppdatering av ett tidigare ställningstagande angående återvändande av romer till Kosovo och sydöstra Europa. En studieresa genomfördes även till Spanien.

Under januari 2010 genomförde Grekland en uppföljning till den konferens om romska kvinnors rättigheter som Sverige under 2007 genomförde i samarbete med Europarådet och EU:s byrå för grundläggande rättigheter (se regeringens skrivelse 2007/08:81). Sverige medverkade bland annat på statsrådsnivå.

6.2 Ett utökat samarbete om demokratifrågor

6.2.1 Demokratiforum

Ett utökat samarbete i Europarådet om demokratifrågor har varit en svensk prioritet alltsedan Warszawa-toppmötets slutsatser antogs. Efter trevande försök med fora i Moskva och Warszawa lade 2007 års demokratiforum i Stockholm/Sigtuna grunden för den fortsatta processen. Under det svenska ordförandeskapet i ministerkommittén följdes arbetet upp i Madrid med ett forum om e-demokrati. Sverige hade en framträdande roll i konferensen. 2009 stod Ukraina värd för ett demokratiforum inriktat på valfrågor. Det fördjupade demokratisamarbetet i Europarådet är en ny dimension i verksamheten, liksom ett nydanande internt fyrpartssamarbete (quadrilog) mellan ministerkommittén, parlamentariska församlingen, lokal- och regionalkongressen samt enskilda organisationer. På uppdrag av Generaldirektoratet för demokrati och politiska frågor (GR-DEM) presenterades i januari 2010 en utvärdering av demokratiforum. Forumet står inför en omstruktureringsprocess. Sverige följer forumets omstrukturering mot bakgrund av de goda erfarenheter och den arbetsmetodik som etablerades i och med 2007 års forum i Stockholm/Sigtuna.

6.2.2 Venedigkommissionen

Venedigkommissionen firar sitt 20-årsjubileum år 2010. Mycket har förändrats i Europa under de senaste två decennierna. Nya stater har antagit demokratiska styrelseskick och anslutit sig till västerländska demokratiers gemensamma värdegrundsstrukturer. Samtliga medlemsstater i Europarådet har dock inte hållit fria val ännu vilket är anledningen till att Venedigkommissionen, i nära samarbete med OSSE:s kontor för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter (ODIHR), gjort särskilda ansträngningar för att förbättra vallagarna.

Under 2009 gick Moldavien igenom en konstitutionell kris där Venedigkommissionen blev inkopplad. Parlamentet förmådde inte välja president, vilket resulterade i att det upplöstes i juni 2009. Det parlament

som därefter valdes, i juli, lyckades inte heller välja president. Enligt den moldaviska konstitutionen krävs 3/5 av rösterna, men inget parti eller koalition av partier kunde uppnå detta röstetal, varför det konstitutionella dödsläget kvarstod, med talmannen som interimspresident. Under 2010 har två olika förslag om ändringar i konstitutionen lagts fram, ett av regeringen och ett av oppositionen. Efter en lång debatt och konsultationer med såväl Venedigkommissionen som Europarådet, beslutades att en folkomröstning skulle genomföras om förslag gällande införande av direktval av presidenten. Folkomröstningen misslyckades emellertid att uppnå erforderligt valdeltagande, varför parlamentet på nytt upplöstes och nyval har utlysts till den 28 november.

En annan konstitutionell situation som Venedigkommissionen varit inblandad i gäller Georgien. Rosenrevolutionen har inneburit ett nytänkande för landet och flera viktiga reformer har genomförts. Presidenten har samtidigt bibehållit stora maktbefogenheter, som han anser sig behöva för att genomföra nödvändiga reformer. Våren 2009 var inrikespolitiskt turbulent, med bl.a. omfattande gatuprotester. Presidenten etablerade en kommission, med uppdrag att finna en ny konstitutionell modell som vilar på maktfördelningsprincipen. Venedigkommissionen konsulterades upprepade gånger under processen. En ny konstitution, som bl.a. innebär en försvagad presidentmakt, antogs av det georgiska parlamentet den 15 oktober 2010.

Venedigkommissionen har även varit aktiv i Bosnien och Hercegovina. Bosnien och Hercegovinas unika särdrag är att konstitutionen är en del av ett fredsavtal (Dayton) och när den utarbetades först och främst var avsedd att förmå de stridande parterna att lägga ned vapnen. En omfattande decentralisering, maktindelning och kontrollmekanismer mellan Bosnien och Hercegovinas olika etniska principer inkluderades således i konstitutionen. Kriget upphörde men den stat som växte fram är alltför svag och beroende av stark inblandning från det internationella samfundet. Behoven att genom författningsreform, modernisera och förenkla beslutsfattande med mera är uppenbara, inte minst i ljuset av Bosnien och Hercegovinas EU-närmande. Förra året framkom nya sakomständigheter som satte ytterligare press på de bosniska politikerna: i rättsfallet *Sejdic och Finci mot Bosnien och Hercegovina* har Europadomstolen funnit bestämmelser i konstitutionen, som hindrar representanter för andra grupper än bosniaker, kroater och serber att ställa upp i val till parlamentets andra kammare och till det kollektiva presidentskapet, vilket innebär en kränkning av Europakonventionen. Domslutet innebär att Bosnien och Hercegovina nu måste ändra sin konstitution men det har ännu inte gått att nå enighet om hur detta ska ske. Ministerkommittén övervakar genomförandet av domslutet. Venedigkommissionen bistår.

7 Relationer till andra länder och internationella organisationer Skr. 2010/11:54

7.1 Vitryssland

Arbetet inom ramen för Europarådets program för stöd för en demokratisk utveckling i Vitryssland, med fokus på i synnerhet det civila samhället, har fortgått under perioden. Verksamhet har bland annat bedrivits vid Europarådets informationscenter i Minsk. Sverige har, inom ramen för programmet, bidragit till genomförandet av ett seminarium i Minsk på temat Vitryssland och Europarådet.

Från en svensk utgångspunkt är det viktigt att ansträngningar för att få Vitryssland att närma sig övriga Europa och anamma europeiska värderingar fortsätter. Inte minst frågan om dödsstraffet bör fortsatt uppmärksammas genom medvetandegörande och offentlig debatt. Europarådet kan här spela en betydelsefull roll och Sverige ser gärna ett ökat engagemang från organisationens sida.

7.2 Kosovo

Europarådets verksamhet i Kosovo har hämmats av oenighet mellan medlemsstaterna beträffande Kosovos status. Europarådets aktiviteter har hittills mest varit inriktade på projekt för skydd av kulturarvet utan direkt samarbete med Kosovos egna institutioner. Sverige med flera har verkat för ett utökat engagemang av Europarådet på dess kärnområden, nämligen avseende demokrati- och rättsstatsinsatser med utgångspunkt i individens rättigheter, det vill säga oberoende av statusfrågan. Detta synsätt har börjat vinna gehör med resultat i utökade möjligheter att verka på viktiga kärnområden även i Kosovo. Europarådets stöd har en viktig och självklar funktion att fylla i Kosovos kapacitetsuppbyggnad och reformagenda. Europarådet utgör också ett viktigt komplement till övriga bilaterala och internationella utvecklingsinsatser, inte minst EULEX insatser inom rättsstatsområdet.

7.3 Bosnien och Hercegovina

De centrala elementen i Europarådets strategiska roll för Bosnien och Hercegovina är främst konstitutionella reformer i linje med Europakonventionen samt tillämpningen av ett antal domar från Europadomstolen varav den viktigaste är målet *Sejdic och Finci* som handlade om de konstitutionella hinder som finns för vissa etniska minoriteter att ställa upp i president- och parlamentsval. I konstitutionella frågor spelar Venedigkommissionen en aktiv rådgivande roll. Ett ytterligare element är Europarådets omfattande biståndsprogram i Bosnien och Hercegovina. Europarådet antog i början av året en specifik handlingsplan över insatser relaterade till valen den 3 oktober 2010. En rad kapacitetsbyggande aktiviteter genomfördes under våren riktade mot såväl politiker som medborgare bland annat för att öka kunskapen om

genomförandet av demokratiska val samt främja ett högt valdeltagande. Vidare deltog Europarådet med observatörer som övervakade valen.

Skr. 2010/11:54

7.4 Europeiska unionen

Sedan undertecknandet av ett Memorandum of Understanding (MoU) år 2007 mellan Europarådet och EU har samarbetet mellan de två organisationerna intensifierats, både utifrån ett kvalitativt och kvantitativt perspektiv.

Det är uppenbart att Europarådets verksamhet och reformer av organisationen i ökande grad är kopplad till samarbetet med EU. Bidragande till detta är i första hand den fördjupade dagordningen om mänskliga rättigheter i EU vilken accentuerats genom Lissabonfördraget och EU:s kommande anslutning till Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna. Anslutningen, liksom de förhandlingar som kommer att föregå denna, kan antas leda till en kvalitativ förändring av EU-samarbetet med Europarådet av betydelse utöver själva anslutningen. Det fördjupade MR-samarbetet i EU – till vilken utöver anslutningen till Europakonventionen även rättighetsstadgans bindande karaktär, inrättandet av en kommissionär för rättighetsfrågor samt att EU:s byrå för grundläggande rättigheter i Wien gradvis stärker och utökar sin verksamhet – har väckt viss oro i sekretariatet med hänvisning till risk för dubbelarbete. Bedömningen är att denna utveckling i grunden är positiv för Europarådet med dess solida MR-*acquis* och kompetens. Utvecklingen i EU inom Europarådets kärnområden kan stimulera och stärka Europarådets verksamhet både i substans och finansiellt.

Det utökade rättsstatssamarbetet mellan EU och Europarådet har lett till en rad insatser och gemensamma projekt, framför allt avseende rättsstatsbiståndet till länder i Öst- och Centraleuropa samt Turkiet och Ryssland. Som medlemmar i Europarådet är dessa länder bundna av normer och åtaganden som hanteras av Europarådets övervakningsorgan och andra institutioner. EU får genom det närmare samarbetet tillgång till Europarådets kompetens och instrument för rättsstatsutveckling. EU-stöd till Europarådets rättsstatsbistånd ökar kontinuerligt och uppgick under 2009 till närmare 80 miljoner euro. Det mest omfattande rättsstatssamarbetet mellan EU och Europarådet gäller för närvarande Ukraina med ett omfattande och flerårigt samarbetsprogram för att stärka rättsväsendet. Sverige har i detta sammanhang bidragit med 30 miljoner kronor till Europarådets program i Ukraina för de närmaste tre åren för insatser främst avseende lokal- och regional demokrati. Potentialen är stor för ytterligare fördjupning av rättsstatssamarbetet i Ukraina och övriga länder inom ENP/EaP-samarbetet (European Neighbourhood Policy and Eastern Partnership), på Balkan, i Turkiet samt potentiellt även i Ryssland. Denna utveckling har ett nära samband med kommande reformer i Europarådet med en gradvis omfördelning av resurser från normativ verksamhet till övervakning och tillämpning av organisationens *acquis* samt uppfyllande av medlemsstaternas åtaganden.

Sedan MoU-undertecknandet har samarbetet ytterligare utvecklats. En viktig prioritering för samarbete är att främja demokratisk stabilitet och fred, både i västra Balkan (Albanien, Bosnien och Hercegovina, Kroatien, Serbien, Montenegro, före detta jugoslaviska republiken

Makedonien och Kosovo) och i södra Kaukasien (Armenien, Azerbajdzjan och Georgien). Skr. 2010/11:54

Inom ramen för samarbetet ingår program vilka består av en rad aktiviteter som överenskommit mellan EU-kommissionen och Europarådet i samråd med regeringarna i de berörda länderna. Programmen syftar till att underlätta och stödja rättsliga och institutionella reformer. Kurser, expertrapporter och råd till regeringar, konferenser och workshops är vanliga arbetsmetoder.

Den politiska dialogen har intensifierats under 2009 vilket bland annat illustreras av möten mellan generalsekreterare Torbjörn Jagland och EU-kommissionens ordförande José Manuel Barroso samt med EU:s höga representant för utrikesfrågor och säkerhetspolitik och vice ordförande för EU-kommissionen Catherine Ashton, då man enades om att upprätthålla nära och regelbundna kontakter samt att utveckla samarbetet.

Vidare deltar Europarådet med viss regelbundenhet i EU:s rådsarbetsgrupper, främst i arbetsgruppen för OSSE och Europarådet (COSCE), arbetsgruppen för mänskliga rättigheter (COHOM) och arbetsgruppen för västra Balkan (COWEB).

En viktig fråga för det framtida samarbetet blir att skapa goda förutsättningar för en snar anslutning av EU till Europakonventionen.

7.5 Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE)

Samarbetet mellan Europarådet och OSSE fokuserade fortsatt på de fyra prioriterade områdena: kampen mot terrorism, bekämpande av människohandel, skydd av rättigheter för personer tillhörande nationella minoriteter samt främjande av tolerans och icke-diskriminering. Vid det nionde mötet i Wien i mars 2009 fattades beslut om att från och med det tionde mötet - i Strasbourg i september 2009 – fokusera på två av de prioriterade samarbetsområdena. Vidare beslutades att från 2010 övergå till att hålla vårmötena i Strasbourg och höstmötena i Wien. I och med att Europarådets övervakningsmekanism på människohandelsområdet, GRETA, blev fullt operationell under 2009 behövde man utveckla nya vägar för samarbete de bägge organisationerna emellan, inte minst för att söka undvika onödigt dubbelarbete. Under 2010 träffades en överenskommelse mellan Europarådet och OSSE om hur man framöver skall samarbeta på området. Utöver detta samarbetar organisationerna inom bland annat valobservation, lagreformer samt främjande av mänskliga rättigheter och demokrati.

Under 2009 hölls inget högnivåmöte mellan ordförandeskapen i de båda organisationerna. I mars 2010 ägde ett högnivåmöte rum mellan det schweiziska ordförandeskapet i Europarådets ministerkommitté och det kazakiska ordförandeskapet i OSSE. Bland annat diskuterades Georgien och Europarådets bidrag till Genève-diskussionerna om konsekvenserna av konflikten i Georgien 2008.

Resolution om samarbetet mellan FN och Europarådet antas vartannat år, senast hösten 2008 (res 63/14). I början av juli 2010 översändes utkast till resolution från Strasbourg till New York för fortsatta textförhandlingar under hösten. Texten tar upp en mängd samarbetsområden, däribland skydd av mänskliga rättigheter och grundläggande friheter, förebyggande av tortyr, kamp mot rasism och diskriminering, rättigheter för personer tillhörande minoriteter, bekämpande av människohandel, barnets rättigheter, jämställdhet, demokratifrågor samt bekämpande av korruption. Dödsstraffet finns omnämnt i den preambulära delen av resolutionsutkastet.

8 Europarådets budget

Det är ministerkommittén som beslutar i frågor som rör Europarådets budget. Den parlamentariska församlingen yttrar sig.

Den allvarliga internationella finanskrisen under perioden har försakat problem för samtliga medlemsstater, vilket också får konsekvenser för organisationens arbete. Under dessa omständigheter är det nödvändigt att alla administrativa enheter anstränger sig och bidrar till nödvändiga besparingar. Budgetens utgångspunkt är real nolltillväxt.

I slutet av november 2009 fattade ministerkommittén enhälligt beslut om budgetarna för 2010. Den ordinarie budgeten slutade på 211 miljoner euro. Sveriges bidragsandel av den ordinarie budgeten utgjorde 2,0815 procent eller 4 392 529 euro. Den totala budgeten inkluderade också extraordinarie budget om 5 090 000 euro, pensioner om 37 383 300 euro och den europeiska ungdomsfonden om 3 089 000 euro. Därtill kommer den samlade budgeten för partsavtalen om totalt 37 897 600 euro. Det totala svenska utfallet för 2009 var 58 765 271,86 kronor. Det totala svenska bidraget, inklusive de partsavtal Sverige deltar i, uppgick till 6 178 982 euro för 2010.

För första gången någonsin framfördes under det svenska EU-ordförandeskapet ett EU-uttalande om budget och reformer. I uttalandet välkomnades generalsekreterarens avsikt att på ett tidigt stadium lägga fram sina förslag rörande budgetprioriteringar för 2011, i syfte att ge medlemsstaterna möjlighet att ge vägledning. Processen skulle vara transparent och med ökat fokus på kärnområdena mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatlighet. Stödjande verksamhet skulle stärka kärnområdena.

Den 20 januari 2010 presenterade generalsekreteraren sina budget- och reformförslag för 2011. Den 21 april, 5 maj och 30 juni 2010 fattade ministerkommittén beslut rörande generalsekreterarens föreslagna prioriteringar och budgetimplikationerna av dessa. I junibeslutet välkomnades generalsekreterarens avsikt att reducera den negativa reserven redan 2011 och att kreditbalansen för 2009 skulle återbetalas till medlemsländerna. Vidare överenskoms i beslutet att återkomma till frågan om hur en reserv för oförutsedda utgifter skulle kunna finansieras, att inflationsjusteringen skulle tillämpas på medlemsstaternas bidrag och att justeringen för 2011 år budget skulle uppgå till 0,2 procent. Dessutom fastslogs budgetramen för 2011 till 211 449 200 euro, inkluderande lönejusteringar, samt att eventuella nya besparingar skulle sökas i budgetens fjärde pelare (administration).

Bilaga 1: Förteckning över ett urval av de grupper och kommittéer som bereder ärenden åt ministerkommittén samt förkortningslista

Systematisk förteckning av kommittéer och grupper

I) Ministerkommittén (www.coe.int/t/cm/home_en.asp)

a) Ställföreträdarna (www.coe.int/t/cm/PRs_en.asp)

b) Rapportörs- och arbetsgrupper
(www.coe.int/t/cm/subsidiaryGroups_en.asp)

II) Mellanstatliga styrkommittéer och motsvarande *ad hoc*-kommittéer:

a) *Rättsligt samarbete och mänskliga rättigheter*
(www.coe.int/T/DGHL/Default_en.asp):

CDLR	Styrkommittén för lokala och regionala frågor
CAHDI	Styrkommittén för rättslig rådgivning i internationell rätt
CEPEJ	Kommissionen för effektivisering av rättsväsendet
CDCJ	Styrkommittén för rättsligt samarbete
CDPC	Styrkommittén för straffrättsliga frågor
CCJE	Konsultativt råd av europeiska domare
CCPE	Konsultativt råd av europeiska åklagare
CDBI	Styrkommittén för bioetik
CODEXTER	Expertgruppen för terrorism
CDDH	Europarådets styrkommitté för mänskliga rättigheter
CDMC	Styrkommittén för massmediefrågor
CDEG	Styrkommittén för jämställdhetsfrågor

b) *Sociala frågor och hälsofrågor*
(www.coe.int/T/DGHL/Default_en.asp):

CDCS	Europeiska kommittén för social sammanhållning
CDMG	Styrkommittén för migrationsfrågor
CDSP	Europeisk kommitté för hälso- och sjukvårdfrågor
CAHPAH	Europeiskt samordningsforum för Europarådets handlingsplan för handikappfrågor 2006-2015

c) *Utbildning, kultur, sport, ungdom och miljö*
(www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/):

CDED Styrkommittén för utbildning

CAHCIT	Ad hoc-kommitté av experter för ”europeiska året för medborgarskap genom utbildning”	Skr. 2010/11:54
CDESR	Styrkommittén för högre utbildning och forskning	
CDCULT	Styrkommittén för kulturfrågor	
CDPAT	Styrkommittén för kulturarv	
STRA-CO	Rådet för den alleuropeiska strategin för biologisk mångfald och landskap	
CO-DBP	Kommittén för Europarådets aktiviteter på området för biologisk mångfald och landskap	
CDEJ	Styrkommittén för ungdomsfrågor	
CCJ	Ungdomsorganisationernas rådgivande organ	
CMJ	Gemensamt organ för CDEJ och CCJ (ungdomsfrågor)	
CPJ	Programkommittén för ungdomsfrågor	
CMJ-SGADAE	Europeisk styrgrupp för europeiska ungdomskampanjen för mångfald, mänskliga rättigheter och delaktighet ”Alla olika – alla lika”	
CAHAS	Ad hoc-kommittén för sportavtalet	
CAHAMA	Europeiskt samordningsforum för WADA	

d) Demokrati:

CAHDE	Ad hoc-kommitté för demokrati
CCPE	Konsultativt råd

Alfabetisk förkortningslista

ALECSO	Arab League Educational, Cultural and Scientific Organisation
CAHAMA	Europeiskt samordningsforum för WADA
CAHDI	Kommitté av folkrättsrådgivare/rättschefer motsv.
CAHPAH	Forum för funktionshindrade, under Ministerkommittén
CCJ	Ungdomsorganisationernas rådgivande organ
CCJE	Konsultativt råd av europeiska domare
CCPE	Konsultativt råd av europeiska åklagare
CDBI	Styrkommittén för bioetik
CDCJ	Styrkommittén för rättsligt samarbete
CDCS	Europeiska kommittén för social sammanhållning
CDCULT	Styrkommittén för kulturfrågor
CO-DBP	Kommitté för biologisk mångfald och landskap
CDDH	Europarådets styrkommitté för mänskliga rättigheter
CDED	Styrkommitté för utbildning
CDEJ	Styrkommittén för ungdomsfrågor

CDESR	Styrkommittén för högre utbildning och forskning	Skr. 2010/11:54
CDLR	Styrkommittén för lokala och regionala frågor	
CDMC	Styrkommittén för massmediefrågor	
CDMG	Styrkommittén för migrationsfrågor	
CDPAT	Styrkommittén för kulturarv	
CDPC	Styrkommittén för straffrättsliga frågor	
CD-P-TS	Kommittén för blodtransfusionsfrågor	
CDSP	Styrkommittén för hälso- och sjukvårdsfrågor	
CEPEJ	Kommissionen för effektivisering av rättsväsendet	
CLRAE	Europarådets kongress för lokala- och regionala myndigheter	
CMJ	Gemensamt organ för CDEJ och CCJ	
CMJ-SGADAE	Europeisk styrgrupp för europeiska ungdomskampanjen för mångfald, mänskliga rättigheter och delaktighet ”Alla olika – alla lika”	
CODEXTER	Expertgruppen för terrorism	
CoE	Europarådet, Council of Europe	
CPJ	Programkommitté för ungdomsfrågor	
CPT	Kommitté för undersökande av frihetsberövade	
CS-SS	Expertkommittén för social trygghet	
DGAL	Generaldirektoratet för administration och logistik	
DGDPA	Generaldirektoratet för demokrati och politiska frågor	
DGHL	Generaldirektoratet för mänskliga rättigheter och rättsliga frågor	
DG III	Generaldirektoratet för social sammanhållning	
DG IV	Generaldirektoratet för utbildning, kultur, kulturarv, ungdom och idrott	
DH-MIN	Expertkommitté för frågor rörande nationella minoriteter	
DH-PR	Kommittén för procedurfrågor	
DH-S-AC	Specialistgruppen för frågor om tillgång till offentlig information	
DH-S-DDH	Specialistgruppen för försvarare av mänskliga rättigheter	
EaP	Östliga partnerskapet	
ECRI	Europeiska kommissionen mot rasism och intolerans	
EHEA	European Higher Education Area	
EKSR	Europeiska kommittén för sociala rättigheter	
ENP	EU:s grannskapspolitik / European Neighbourhood Policy	
ESU	European Student Union	

EU	Europeiska unionen
FN	Förenta nationerna
FYROM	Makedonien, Former Yugoslav Republic of Macedonia
GR-C	Rapportörsgruppen för utbildning, kultur, sport, ungdom och miljö
GR-DEM	Rapportörsgruppen för demokrati frågor
GRECO	Gruppen av stater mot korruption
GR-EXT	Rapportörsgruppen för externa relationer
GR-H	Rapportörsgruppen för mänskliga rättigheter
GR-J	Rapportörsgruppen för juridiska frågor
GR-PBA	Rapportörsgruppen för program, budget och administration
GR-SOC	Rapportörsgruppen för hälso- och sociala frågor
GT-DH-AS	Arbetsgruppen för frågan om skydd för mänskliga rättigheter i samband med påskyndande av asylfrågor
GT-DV-FA	Arbetsgrupper inom MR-området
GT-REF.INST	Arbetsgruppen för institutionella reformer
GT-SUIVI.Interlaken	Ad hoc working party on the follow-up process to the Interlaken Declaration
HBT	Homo-, bi- och transsexuella
HEREIN	Europarådets databasprojekt i samband med påskyndade av asylprocedurer
IDEA	International Institute for Democracy and Electoral Assistance
ILO	International Labour Organisation
IOM	International Organization for Migration
IRWIN	International Romani Women's Network
IVF-behandling	Provrörsbefruktning
KFOR	Kosovo Force
LPD	Language Policy Division
LSU	Landsrådet för Sveriges ungdomsorganisationer
MG-S-ROM	Specialistgruppen för romska frågor
MR	Mänskliga rättigheter
NATO	North Atlantic Treaty Organization
NGO	Non Governmental Organisation
ODIHR	OSSE:s Office for Democratic Institutions and Human Rights
OECD	Organization for Economic Co- operation and Development
OSSE	Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa
OSS	Oberoende staters samväld

OSSE	Organisationen för samarbete och säkerhet i Europa	Skr. 2010/11:54
PACE	Parlamentariska församlingen i Europarådet	
PC-OC	Expertkommittén för straffrättsligt samarbete	
PLO	Palestinian Liberation Organisation	
Pompidougruppen	Combating Drug Abuse and Drug trafficking	
STRA.CO	Rådet för den alleuropeiska strategin för biologisk mångfald och landskap	
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization	
UNMIK	United Nation Mission in Kosovo	
WADA	Världsantidopingbyrån	
WHO	World Health Organisation	

Bilaga 2: Förteckning över medlems- och kandidatländer samt observatörländer

Skr. 2010/11:54

Medlemsstater

Albanien	Malta
Andorra	Moldavien
Armenien	Monaco
Azerbajdzjan	Montenegro
Belgien	Nederländerna
Bosnien och Hercegovina	Norge
Bulgarien	Polen
Cypern	Portugal
Danmark	Rumänien
Estland	Ryska federationen
Finland	San Marino
Frankrike	Schweiz
Storbritannien	Serbien
Georgien	Slovakien
Grekland	Slovenien
Irland	Spanien
Island	Sverige
Italien	Tjeckien
Kroatien	Turkiet
Lettland	Tyskland
Liechtenstein	Ukraina
Litauen	Ungern
Luxemburg	Österrike
Makedonien	

Länder som sökt inträde i Europarådet

Vitryssland

Observatörer

Amerikas förenta stater

Heliga Stolen

Kanada

Japan

Mexiko

Länder som har särskild gäststatus i parlamentariska församlingen

Israel

Vitryssland (gäststatusen suspenderad)

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 16 december 2010

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, ordförande, och statsråden
Björklund, Bildt, Ask, Larsson, Erlandsson, Carlgren, Hägglund,
Carlsson, Sabuni, Billström, Adelsohn Liljeroth, Tolgfors, Björling,
Norman, Attefall, Engström, Kristersson, Elmsäter-Svärd, Ullenhag, Hatt

Föredragande: statsrådet Bildt

Regeringen beslutar skrivelse 2010/11:54 Redogörelse för verksamheten
inom Europarådets ministerkommitté m.m. år 2009 samt första halvåret
2010.